

DENETİM KOMİTESİ ÖZELLİKLERİ VE DENETİM KALİTESİ İLE FİRMA PERFORMANSI İLİŞKİSİ*

Makale Bilgileri

Geliş Tarihi : 17.02.2025
Kabul Tarihi : 29.08.2025
Türü : Araştırma Makalesi
DOI Numarası : 10.55322/mdbakis.1640246

Tarık ERCAN**
Prof. Dr. İsmail BEKÇİ***
Doç. Dr. Eda KÖSE****

Bibliyografik Bilgiler

Ercan, T., Bekci, İ. & Köse, E. (2025). “Denetim Komitesi Özellikleri Ve Denetim Kalitesi İle Firma Performansı İlişkisi ” *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi* (Yıl: 2025, Sayı : 76, Sayfa : 67-80) <https://doi.org/10.55322/mdbakis.1640246>

ÖZ

Kurumsal yönetim ilkeleri kapsamında denetim komitesi, şeffaf ve güvenilir finansal raporlama işleyişinde kritik bir sorumluluk üstlenmektedir. Denetim komiteleri finansal raporlama, iç kontrol ve denetimleri izlemekten sorumludur, bu nedenle denetim komitesi finansal tabloların kurumsal yönetim standartlarına uygun olarak şeffaf ve güvenilir olmasına katkı sağlar. Dolayısıyla denetim komiteleri, firmanın finansal işleyişi ve karlılığını etkilemektedir. Bu doğrultuda çalışmanın amacı, 2010-2023 yılları arasında BİST 100 endeksinde yer alan firmaların denetim komitesi özellikleri ve denetim kalitesi ile firma performans arasındaki ilişki ampirik olarak incelemektir. Çalışmanın bulguları, denetim komitesi özellikleri ve denetim kalitesi ile finansal performans arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Bu çalışma, denetim komitesi ile ilgili literatüre katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kurumsal Yönetim, Denetim Komitesi, Firma Kârlılığı.

JEL Kodları: M40, M41, 042.

* Bu çalışma, Süleyman Demirel Üniversitesi SBE İşletme ABD’nda Tarık ERCAN tarafından hazırlanan “Denetim Komitesi Özelliklerinin Firma Performansı Üzerindeki Etkisi: BIST 100’de Bir Uygulama” konulu Yüksek Lisans tezinin verileri, modeli, değişkenleri ve literatürü güncellenerek ve yenilenerek hazırlanmıştır.

** Bilim uzmanı Tarık ERCAN, ercan.tarik@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-0916-8972.

*** Süleyman Demirel Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü, ismailbekci@sdu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-9861-737X

**** Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü, edakose@nevsehir.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-9537-3672

THE RELATIONSHIP BETWEEN AUDIT COMMITTEE CHARACTERISTICS AND AUDIT QUALITY WITH FIRM PERFORMANCE**ABSTRACT**

The audit committee plays a critical role in ensuring transparent and reliable financial reporting within the framework of corporate governance principles. Audit committees are responsible for monitoring financial reporting, internal controls, and audits, thereby contributing to the transparency and reliability of financial statements in accordance with corporate governance standards. As such, audit committees have an impact on a company's financial operations and profitability. In this context, the aim of this study is to empirically examine the relationship between audit committee characteristics and audit quality and company performance for companies listed on the BIST 100 index between 2010 and 2023. The findings of the study reveal a significant relationship between audit committee characteristics and audit quality and financial performance. This study will contribute to the literature on audit committees.

Keywords: Corporate Governance, Audit Committee, Firm Profitability.

Jel Codes: M40, M41, M42

1. GİRİŞ

Finansal skandallar 2000'li yılların ilk on yılında çeşitli ülkelerde yaşanan sayısız skandallar, finansal raporlamanın ve kurumsal yönetim uygulamalarının önemini ortaya koymuştur. “Enron (2001), WorldCom (2002) ve Lehman Brothers (2010)” skandalları, finansal yatırımcılar ve diğer paydaşlar arasında kurumsal yönetimin etkinliği, denetçilerin bağımsızlığı ve finansal raporlamanın güvenilirliği konusunda endişe yaratmıştır. Bundan dolayı gelişmiş ülkelerdeki düzenleyici kurumlar, kurumsal yönetim ve finansal raporlama kalitesini artırmak için reformlar yapmıştır (Rahman & Khatun, 2017). Bu reformlar, kurumsal yönetim politikaları ve denetim komitelerinin etkinliğinin yürütülmesi gibi önemli adımları içermektedir.

Denetim komiteleri, firmanın finansal raporlama ve yönetim uygulamalarının bütünlüğünü ve şeffaflığını sağlamak için kurumsal yönetim ilkelerindendir. “Sarbanes-Oxley Yasası (2002)” denetim komitesi “ihraççının yönetim kurulu tarafından kurulan, finansal raporlama süreçlerini ve ihraççının finansal tabloları denetlemekten sorumlu olan komite” olarak tanımlamaktadır. Denetimden sorumlu komite “şirketin muhasebe sistemi, finansal bilgilerinin kamuya açıklanması, bağımsız denetimi ve şirketin iç kontrol ve iç denetim sisteminin işleyişinin ve etkinliğinin gözetimini yapar” (SPK Kurumsal Yönetim Tebliği, md. 4.5.9). Levitt (2000) yetkin, kararlı, bağımsız bir denetim komitesini “kamu çıkarlarının en güvenilir koruyucularından biri” olarak tanımlamıştır. Bu komitenin asıl amacı, hissedarlarını çıkarlarını korumak için yönetimin faaliyetlerini denetlemektir (Afify, 2009). Diğer taraftan denetim komitesi, finansal raporlama kalitesini artırılması ve riskin azaltılmasına katkıda bulunmaktadır (Contessotto & Moroney, 2014). Denetim komitesi, firma sahibinin çıkarlarını korumak için firma yönetiminin gözeti-

mi ve izlenmesinde aktif rol oynar (Kallamu & Saat, 2015). Denetim komitesinin etkinliği, dinamik iş ortamında firmanın performansı ve rekabet gücü için kritik öneme sahiptir (Herdjiono & Sari, 2017).

Denetim kalitesi, finansal raporlamanın güvenilirliğini önemli ölçüde etkilemektedir. Bu nedenle denetim kalitesinin iyileştirilmesi, yönetici davranışlarını kontrol edilmesi, vekalet maliyetlerini azalması sonucunda firma değerini arttırması beklenmektedir (Grayson, 1999). Bu nedenle denetim kalitesi, denetim uygulamalarında en önemli konulardan biri olarak görülmekte ve tüm finansal sistem için kapsamlı etkileri bulunmaktadır. Denetim kalitesi, firmaların bağımsız denetimleri “Big4” olarak adlandırılan denetim firmaları “(Deloitte, Ernst and Young, KPMG ve PWC)” tarafından denetlenmesi olarak literatürde yer almaktadır (Boshnak, 2021; Gupta & Mahakud, 2022; Awuye, 2022; Kurt, 2022; Cetinoglu vd., 2023; Zahid vd., 2024). Bu denetim firmaları, bilinen marka ismine sahiptir dolayısıyla yüksek kaliteli denetim hizmetleri sunmalarını teşvik eden bir itibara sahiptir (Bacha vd., 2020). Yapılan çalışmalarda Big4 denetim firmaları tarafından denetlenen firmaların, bilgi asimetrisinin az olduğu ve sermaye maliyetinin düşük olduğu tespit edilmiştir (Becker vd., 1998; Khurana & Raman, 2004).

Yönetim kurulu tarafından atanan denetim komitesi, firmanın finansal raporlama bütünlüğünü ve şeffaflığını sağlamada önemli bir rol oynar. Komitenin temel sorumlulukları arasında finansal raporlama sürecini denetlemek, iç kontrollerinin etkinliğini izlemek ve finansal tabloların doğru ve güvenilir olmasını sağlamak yer almaktadır. Bundan dolayı yatırımcının güvenini korumak ve iyi kurumsal yönetime teşvik etmek açısından kritik öneme sahiptir. Firmalarda, düzenli toplantılar aracılığıyla görevlerini yerine getiren üyelerden oluşan etkili bir denetim komitesi, firma faaliyetleri hakkında yönetim kuruluna raporlar sunar ve bağımsız denetime tabi olan finansal raporların adil bir şekilde sunulmasını sağlamak için çalışır. Bu bağlamda, denetim komitesi bir firmanın performansını etkilemede hayati rol oynamaktadır.

2. LİTERATÜR TARAMASI VE HİPOTEZ GELİŞTİRME

Araştırmacılar, denetim komitesi özellikleri ile firma performansı arasındaki ilişkiyi yaptıkları araştırmalarla açıklamaya çalışmışlardır. Literatürde denetim komitelerinin rolü, özellikleri ve etkinliği de araştırılmıştır (Al-Okaily & Naueihed, 2019; Al-Musali vd., 2019; DeZoort vd., 2002; Abbott vd., 2004; Carcello vd., 2002). Bununla birlikte, bir ülkenin kültürel yapısı ya da firma kurumsal yönetim uygulamalarındaki farklılıklar yapılan bu çalışmalarının sonuçlarını önemli ölçüde etkileyebilmiştir.

Literatürde denetim komitesi ve firma performansı ile ilgili olarak yapılan çalışmalarda kıt da olsa çeşitli sonuçlar elde edilmiştir. Bu nedenle denetim komiteleri ile firma performansı arasındaki ilişkiyi açıklamak için daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Bu doğrultuda çalışmanın amacı, 2010-2023 yılları arasında BIST 100 endeksinde işlem gören firmaların denetim komitesi özellikleri ve denetim kalitesi ile firma performansı arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu çalışmada, denetim komitelerinin büyüklüğü ve toplantı sıklığı, denetim komitesi özellikleri olarak ele alınacaktır. Çalışma sonuçlarının, denetim komitesinin aktif kârlılıktaki rolünü ortaya koyarak akademisyenler ve uygulayıcılar için yararlı bilgiler sunacağına inanılmaktadır.

Vekalet teorisine göre, yöneticilerin kendi çıkarları doğrultusunda hareket etmeleri, yöneticiler ile hissedarlar arasında çıkar tartışmasına neden olmaktadır (Jensen & Meckling, 1976). Bu nedenle, izleme araçlarının ve etkili piyasa düzenlemelerinin olmadığı piyasalarda yöneticilerin hissedarların çıkarlarını

korumaktan sapma olasılığı fazladır (Al-Matari vd., 2012). Dolayısıyla, denetim komitesi gibi başarılı ve etkili kurumsal yönetim uygulamalarının varlığı, bu tür çatışmaları azaltmak (Al-Matari, 2012) ve iyi performans elde etmek içindir (Ainuddin & Abdullah, 2001).

Denetim komitesi büyüklüğü firmalarda etkili bir denetim komitesi oluşturmak için önemlidir. SPK Kurumsal Yönetim Tebliği (II-17.1) göre, denetim komiteleri en az iki bağımsız üyeden oluşmalı ve üyelerin “muhasabe, finans, denetim, hukuk vb. alanlarda iş tecrübesine sahip uzman kişiler görev alabilir” gibi ilkeleri içermektedir. Denetim komitesi büyüklüğü kurumsal risk yönetimi, finansal risk ve kurumsal yönetim ile ilişkisini açıklayan çalışmalar bulunmaktadır (Soliman & Ragab, 2014; Siam vd., 2018). Bununla birlikte önceki çalışmalarda denetim komitesi büyüklüğü ile firma performansı arasındaki ilişkiyi vurgulamışlardır (Krishnan 2005; Zhang vd., 2007; Ghosh vd., 2010; Amer vd., 2014; Dinu & Nedelcu 2015; Hazza vd., 2024). Yapılan çalışmalarda denetim komitesi büyüklüğü ile firma performansı arasında pozitif ilişki olduğu saptanmıştır (Al-Matari vd., 2014; Chou & Buchdadi 2017; Awinbugri & Prince 2019; Sattar vd., 2020; Ashari & Krismiaji 2020). Ancak Auna vd. (2014) tarafından yapılan araştırmada denetim komitesi büyüklüğü ile firma performansı arasında tam tersi ilişki olduğu da tespit edilmiştir. Her ne kadar denetim komitesi büyüklüğü konusunda tartışmalı bulgular olsa da denetim komitesi büyüklüğünün firma performansını olumlu yönde etkilediği “Kaynak Bağımlılık Teorisi” ile desteklenmektedir (Pearce & Zahra, 1992). Bu teoriye göre, denetim komitesinin üye sayısı arttıkça denetim komitesinin verimliliği de artıyor, bunun nedeni ise firmaların karşılaştığı sorunları ayırtmak için komitenin her zaman daha fazla kaynak araştırıyor ve tartışıyor olması ile ilişkilidir. Bu teori kapsamında çalışmanın birinci hipotezi aşağıdaki gibi belirlenmiştir;

H₁: Denetim komitesi büyüklüğü ile firma performansı arasında anlamlı ilişki vardır.

Denetim komite toplantısı, karar alma ve finansal raporlamanın sunulması için gerekli bir adımdır. Denetim komiteleri mevzuata uygun olarak en az üç ay da bir olmak üzere yılda dört kez toplantı yapması gerekmektedir. Bu toplantıda alınan kararlar tutanak tutularak yönetim kuruluna sunulur ve toplantı sonuçlarına yıllık faaliyet raporlarında açıklanır (SPK Kurumsal Yönetim Tebliği, md. 4.5.9). Bu toplantılar, firmanın finansal bilgilerini ve risklerini gözden geçirmeyi, denetim prosedürlerini belirlemeyi ve finansal raporlama standartlarını belirlemek için kritik bir rol oynar. Denetim komite üyeleri, yatırım çabalarını gözden geçirmek ve potansiyel vekalet sorunlarını azaltmak için gerektiği kadar düzenli toplantılar düzenlemeleri beklenmektedir (Sharma vd., 2009; Jensen & Meckling 1976). Yılda üç veya dört toplantı yapılması önerilmektedir (Abbott vd., 2015; Sharma vd., 2009). Daha sık olarak yapılan toplantılar, tartışma ve karar alma açısından sürekli olarak denetimin iyileştirilmesini sağlamaktadır (Asiriuwa vd., 2018). Denetim komitesi toplantılarının sıklığının firma performansı üzerindeki etkisine ilişkin bulgular ise çeşitlidir. Aanu vd. (2014), Amer vd., (2014), Shahkaraiah & Amiri (2017), Alqatamin (2018), Haddad vd., (2021) ve Shatnawi vd., (2021) denetim komitesi toplantılarının sıklığının firma performansı üzerinde pozitif bir etkisi olduğunu ortaya koymuşlardır. Ancak, Menon & Williams (1994), Hsu & Petchsakulwong (2010) ve Kurawa & Shuaibu (2022) ise denetim komitesi toplantılarının sıklığı ile firma performansı arasında ters bir ilişki olduğunu belirlemişlerdir. Çelişkili sonuçlar ortaya konmasına rağmen, ampirik kanıtlar, düzenli denetim komitesi toplantılarının kurumsal sorunları önemli ölçüde azaltabileceği ve firma performansını iyileştirebileceğini göstermektedir (Vafeas, 1999; Al-Matari vd., 2012; Mohd vd., 2007). Bu bağlamda çalışmada oluşturulan ikinci hipotez aşağıdaki gibi belirlenmiştir;

H₂: Denetim komitesi toplantı sayısı ile firma performansı arasında anlamlı ilişki vardır.

Denetim kalitesi, güvenilir ve verimli bir piyasa ortamını sürdürmenin önemli bir yönüdür. Denetim kalitesi, etkin piyasalar ve gelişmiş finansal performans için hayati önem taşıyan finansal tabloların güvenilirliğini ve bütünlüğünü sağlamaktadır. Küresel finansal kriz, yüksek kaliteli finansal raporlamanın önemini vurgulamış olup denetçinin rolü bu kaliteyi desteklemede oldukça önemlidir (Trotman & Duncan, 2018). Literatürde, Big4 firmalar tarafından yapılan denetimler, Big4 olmayan firmalara kıyasla denetim kalitesinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunun nedeni olarak da Big4 firmalarının daha kapsamlı kaynaklara, daha deneyimli denetçilere ve sürdürülmesi gereken daha güçlü itibara sahip olmasıdır. Sonuç olarak, hileli finansal raporlama uygulamalarını tespit etmek ve önlemek için denetçilerin donanımlı olmaları, daha yüksek yatırımcı güvenine ve firma performansının yüksek olmasına etki etmektedir (Gupta & Mahakud, 2021). Denetçi firmanın seçimi, denetçinin itibarı dahil olmak üzere çeşitli faktörlerden etkilenir (Weiner, 2012). Bir denetçi firmanın itibarı, sağlanan denetim hizmetlerinin kalitesini önemli ölçüde etkileyebilir ve bu durum da firma performansını etkileyebilir. Denetim kalitesi muhasebe ve finans literatüründe kapsamlı bir şekilde araştırılmış olup çok sayıda çalışmada, firma performansının ve finansal raporlamanın çeşitli yönleriyle ilişkisi incelenmiştir. Bu çalışmaların bulguları, finansal bilgilerin güvenilirliğini ve doğruluğunu sağlamada denetim kalitesinin önemine ilişkin farklı sonuçlar elde edilmiştir. Bu bağlamda, Cenciarelli vd., (2018) ve Munoz-Izquierdo vd., (2019), denetim kalitesi ile firma performansı arasında pozitif ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Ahmed & Jusoh (2014), Big4 denetçisinin varlığıyla ölçülen denetim kalitesinin ROA ve Tobin'in Q'yu olumlu etkilediğini saptamışlardır. Benzer bulgular, Afza & Nazir (2014), Al Ani & Mohammed (2015), Farouk & Hassan (2014), Alqatamin (2018), Khan & Abdul Subhan (2019) tarafından da desteklenmiştir. Bu doğrultuda, çalışmada oluşturulan üçüncü hipotez aşağıdaki gibi belirlenmiştir;

H₃: Denetim kalitesi ile firma performansı arasında anlamlı ilişki vardır.

3. METODOLOJİ

Çalışmanın bu bölümünde metodoloji başlığı altında çalışmanın amacı, yöntemi ve elde edilen verilerin analiz sonuçları yer almaktadır.

3.1. Çalışmanın Amacı ve Yöntemi

Çalışmada, denetim komitesi özellikleri ile kârlılık arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmak amacıyla Türkiye'de faaliyet gösteren ve BIST100'de yer alan bir örneklem grubuna odaklanılmaktadır. Çalışmanın amacı doğrultusunda firmaların veri seti 2010-2023 yıllarını kapsamaktadır. Bu doğrultuda, BIST100'de yer alan ve verilerine tam olarak ulaşılabilen 87 firma verisi ile örneklemeye ait veri seti oluşturulmuştur. Yapılan analizlerin tutarlılığı açısından bankalar, sigorta firmaları ve diğer finansal kuruluşlar örneklemeye dahil edilmemiştir. Bu firmaların dahil edilmeme nedeni Mehran vd. (2011), "bankaların karışık bir şekilde çalışması ve ticari işlemlerin aniden değişme eğiliminde olması nedeniyle onların resmi düzenlemeleri uygulamalarını daha zor hale getirmesidir" şeklinde açıklamışlardır. Çalışmada, belirlenen değişkenler için finansal tabloların yanı sıra finansal olmayan verilere de ihtiyaç duyulmaktadır. Veri setinin oluşturulması için Thomas Eikon veri tabanından faydalanılmış ayrıca diğer veriler ise firmalara ait web sayfalarında yayınlanan faaliyet raporlarından elde edilmiştir.

Panel veri, aynı birimlerin (bireyler, firmalar, ülkeler vb.) belirli bir zaman periyodu boyunca tekrarlı olarak gözlemlenmesiyle oluşturulan veri setidir. Bu tür veri setleri hem yatay kesit hem de zaman serisi boyutlarını içermektedir. Panel veri modelleri, hem bireyler veya gruplar arasındaki farklılıkları hem de zaman içindeki değişimleri analiz etmek için kullanılmaktadır (Yerdelen Tatoğlu, 2013). Bu doğrultuda, çalışmanın analizinde panel veri yöntemi kullanılmıştır.

3.2. Çalışmanın Değişkenleri ve Modeli

Literatür taraması sonucunda araştırmanın modeline dahil edilen değişkenler, yaygın olarak kullanılan değişkenler arasından seçilmiştir. Bu doğrultuda araştırmada, firmaların kârı olarak ROA, denetim komitesi özellikleri ve firma özellikleri olarak da eklenmiştir. Araştırma içeriğinde kullanılmakta olan değişkenler Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1. Kullanılan Değişkenlere Ait Tanımlamalar

	Değişkenler	Değişken Tanımlamaları
Bağımlı Değişken	ROA	Net kârın toplam varlıklara bölünmesiyle ölçülen, “Aktif Karlılığı” temsil eder.
Bağımsız Değişkenler	AUDSIZE	Denetim komitesi büyüklüğü.
	AUDMEET	Denetim komitesi üyeleri yıl içinde yaptığı toplantı sayısı.
	Big4	Firma KPMG, Ernst and Young, PricewaterhouseCoopers ve Deloitte tarafından denetleniyorsa 1; diğer denetim firmaları denetliyorsa 0.
Kontrol Değişkenleri	LNAGE	Firmanın mevcut yılından kuruluş yılı çıkarılarak hesaplanan firma yaşı.
	LNSIZE	Toplam varlıkların logaritmik değeri.

Araştırmanın amacı doğrultusunda belirlenen değişkenlerin kullanıldığı model şu şekilde gösterilmektedir.

$$ROE_{i,t} = \beta_1 AUDSIZE_{i,t} + \beta_2 AUDMEET_{i,t} + \beta_3 Big4_{i,t} + \beta_4 LNAGE_{i,t} + \beta_5 LNSIZE_{i,t} + \varepsilon_{i,t} \quad (1)$$

Burada i firmaları (i = 1, ..., 87) ve t zaman dilimini (t = 2010, ..., 2023) göstermektedir.

3.3. Çalışmanın Varsayımları

Çalışmada, incelenen dönem sayısı yirmi yıldan kısa bir zaman dilimini kapsadığından birim kök testi yapılmamıştır (Wang vd., 2023; Bolukoglu & Gozukucuk, 2023; Bekar vd., 2022; Silva vd., 2021). Çalışmanın hipotezlerini test etmek amacıyla modele ilişkin bağımlı ve bağımsız değişkenlere ait gözlem sayıları, ortalama ve standart sapma değerleri incelenen dönemler ve yöntemler Tablo 2’de gösterilmektedir.

Tablo 2. ROA Modeli Tanımlayıcı İstatistikler ve Korelasyon Sonucu

Değişkenler	Mean	Std. sapma	Min.	Max.		
ROA	23.54078	18.33110	-55.15000	88.30000		
AUDSIZE	1.793734	0.891361	0.00000	4.00000		
AUDMEET	0.581375	0.493548	0.00000	4.00000		
Big4	0.389034	0.487743	0.00000	1.00000		
LNAGE	1.180227	0.311794	-0.366513	1.558900		
LNSIZE	1.108392	0.059531	0.825059	1.298324		
Gözlem Sayısı: 1218						
Korelasyon Sonuçları						
DEĞİŞKENLER	1	2	3	4	5	6
1 ROA	1.000000					
2 AUDSIZE	0.146746	1.000000				
3 AUDMEET	0.063478	0.421325	1.000000			
4 Big4	0.031846	0.090565	-0.021258	1.000000		
5 LNAGE	0.007056	0.111473	0.066079	-0.103453	1.000000	
6 LNSIZE	0.089715	0.369091	0.193030	0.282244	0.167388	1.000000

Tablo 2’de yer alan tanımlayıcı istatistiklere göre; ROA’nın ortalama değerinin 23.54 olması, analize dahil edilen firmaların genel olarak varlıklarını kârlı olarak kullandığını göstermektedir. Denetim komitesi üye sayısı minimum 0, maksimum 4 olduğu bununla birlikte standart sapmasının 0.89 olması denetim komitesi büyüklüğünün firmalar arasında çok büyük farklılık olmadığını göstermektedir. Mevzuata göre, firmaların en az bağımsız iki üyeden oluşması gerekmektedir ancak standart sapmanın düşük olması, firmaların çoğunun benzer sayıda üyeden oluşan denetim komiteleri kurduğunu, yani yasal zorunluluğun ötesine çok fazla geçilmediğini ortaya koymaktadır. Bazı firmalarda ise 0 olarak gözlemlenmesi, bu firmalarda ya denetim komitesinin hiç oluşturulmadığı ya da ilgili dönemde aktif olarak görev yapmadığı ile ilgili olabilir. Denetim komitesi toplantı sıklığı değişkeninin ortalama değerinin 0.58 olması ise denetim komitelerinin düzenli olarak toplandığı sonucunu gösterir. SPK Kurumsal Yönetim Tebliği kapsamında toplantı sayısının yılda en az dört olması gereklidir çalışmada denetim komitesi sıklığı değişkeninin ortalaması 0.58 olarak bulunması, komitelerin düzenli olarak toplandığını göstermektedir. Ancak analize dahil edilen bazı firmalarda ise 0 olduğu görülmektedir. Bu durum, bazı firmaların denetim komitesi toplantısını hiç yapmadığı ya da kayıtlarının olmadığını göstermektedir.

Big4 denetim firması ile çalışan firmaların oranı 0,39 olarak tespit edilmiştir. Firma özelliklerinden olan firma yaşının standart sapmasının 0.31 olması, firmaların yaşlarının veri setinde çok büyük farklılık göstermediği anlamına gelmektedir. Bununla birlikte firma büyüklüğünün logaritmik değeri ortalama olarak 1,11 olarak görülmektedir. Buna göre, analizde kullanılan firmaların genel olarak benzer büyüklükte olduğu ifade edilebilir.

Korelasyon analizi, firmaların performansı ile birlikte denetim komitesi büyüklüğü, toplantı sıklığı ve firma büyüklüğü gibi kurumsal yönetim unsurları arasında çeşitli ilişkiler olduğunu ortaya koymaktadır. Bunlardan en göze çarpanı, denetim komitesi büyüklüğü ile ROA arasındaki zayıf ama pozitif ilişkidir. Bu, denetim komitesi üyelerinin sayısının artmasıyla birlikte firmaların daha iyi performans göstermelerine yönelik bir eğilim olduğunu göstermektedir. Ayrıca, denetim komitesi büyüklüğü ile toplantı sıklığı arasında orta derecede bir ilişki mevcutken, firma büyüklüğü ile denetim komitesi büyüklüğü ve toplantı sıklığı arasında da pozitif korelasyon gözlemlenmektedir. Bu bulgular, büyük firmaların daha kapsamlı ve düzenli denetim mekanizmaları oluşturma eğiliminde olduklarını ve bu durumun finansal performanslarını olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

Panel veri analizinde doğru tahmin yapabilmek için Breusch ve Pagan LM testi ile Hausman testi yapılmıştır. Yapılan testler sonucunda, sabit etkili modeller ile tahmin yapılabileceği test edilmiştir. Modelde, çoklu doğrusallık sorunlarının varlığı da VIF (Variance Inflation Factor) ile test edilmiştir. Yapılan test sonucunda en yüksek VIF değeri 1,36 değerinde, çoklu doğrusallık sorunu olmadığı tespit edilmiştir. Çalışmada otokorelasyon sonucunu test etmek için Breusch LM testi; heteroskedastisite oluşumlarını tespit etmek için Wald testi ve birimler arası korelasyonun varlığını tespit etmek için ise Pesaran testi yapılmıştır. Elde sonuçlara göre; korelasyon, heteroskedastisite ve otokorelasyon sorunlarının belirlenmesi nedeniyle model dirençli tahmin edicilerden biri olan Driscoll-Kraay ile tahmin edilmiştir. Tablo 3’de yapılan Hausman testi sonuçları gösterilmektedir.

: Bağımsız değişkenler ile hata terimleri arasında ilişki yoktur. (Rassal Etkiler Modeli)

: Bağımsız değişkenler ile hata terimleri arasında ilişki vardır. (Sabit Etkiler Modeli)

Tablo 3: Hausman Testi Sonuçları

	t istatistik	Chi-sq.	Prob.
Hausman Testi	37.62	4	0.0000*
* $p < 0.01$, ** $p < 0.05$, *** $p < 0.10$			

Tablo 3’de yer alan Hausman testi sonucunda prob < 0.01 olduğundan boş hipotez %1 anlamlılık düzeyinde reddedilerek **H₁ hipotezi** kabul edilmiştir. Dolayısıyla tahmin için sabit etkiler modelinin geçerli olduğu tespit edilmiştir.

3.4. Çalışmanın Bulguları

Çalışmanın bu bölümünde panel veri analizinden elde edilen bulgular sunulmaktadır. Driscoll & Kraay (1998), hata teriminde değişen varyans, otokorelasyon ve birimler arası korelasyon olduğu varsayımıyla-

rının geçerli olduğu durumlarda da parametrelerin tutarlı tahmin edilebileceğini iddia etmektedir (Yerdelen Tatoğlu, 2021). Bu doğrultuda, çalışma modelinde tespit edilen olası sonuca ulaşmak amacıyla Driscoll-Kraay dirençli tahmincisi kullanılarak analiz gerçekleştirilmiştir. Söz konusu tahmin yöntemiyle elde edilen analiz sonuçları Tablo 4’te sunulmaktadır.

Tablo 4: Panel Veri Analiz Sonuçları

Bağımlı Değişken: ROA				
Dönem: 2010-2023				
Değişkenler	Katsayı	Standart Hata	t-İstatistiği	Prob.
AUDSIZE	0.6340815	0.3332452	1.90	0.079***
AUDMEET	2.452064	0.6379965	3.84	0.002*
Big4	-12.12825	3.419442	-3.55	0.004*
LNAGE	0.3977714	0.101872	3.90	0.002*
LNSIZE	7.06822	4.600366	3.71	0.002*
C	-5.463383	2.94457	-1.86	0.086
* $p < 0.01$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,10$				

Tablo 4’te raporlanan bulgulara göre, denetim komitesi büyüklüğü ile firma performansı arasında pozitif ve istatistiki olarak %10 düzeyinde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmış olup buna göre **H₁ hipotezi kabul edilmiştir**. Benzer şekilde denetim komitesi toplantıları ile firma performansı arasında da pozitif ve istatistiksel açıdan %1 düzeyinde anlamlı bir ilişki tespit edilmiş olup elde edilen bu sonuca göre **H₂ hipotezi kabul edilmiştir**. Denetim kalitesini ifade eden Big4 denetim firmaları ile firma performansı arasında da negatif ve istatistiksel olarak %1 düzeyinde anlamlı ilişki elde edilmiş olup buna göre **H₃ hipotezi kabul edilmiştir**. Firma yaşı ve büyüklüğü ile kârlılık arasında pozitif ve %1 düzeyinde anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bu sonuçlar, çalışmaya konu olan firmaların denetim komitesi özellikleri ve denetim kalitesi ile firma performansı arasındaki anlamlı bir ilişki olduğu ortaya konulmuştur.

4. SONUÇ

Günümüzde kurumsal yönetim, dünya çapında yaşanan skandallar sonucunda araştırmacılar, politika yapımcıları ve yatırımcılar için önemli bir konu haline gelmiştir. Kurumsal yönetim, yöneticiler ve hissedarlar arasında vekalet sorununu azaltarak daha iyi firma performansı göstermesi açısından önemlidir. Denetim komitesi de kurumsal yönetiminin önemli bileşenlerinden biridir. Denetim komitesinin; finansal raporların hatasız ve hilesiz olarak hazırlanmasını sağlayarak, firma hissedarlarının menfaatlerini korumak, bağımsız denetçilere yardım etmek gibi firma içinde sorumlulukları bulunmaktadır. Dolayısıyla firmalarda aktif denetim komitesinin varlığı, finansal raporların şeffaf ve güvenilir olarak hazırlanmasında kilit rol oynamaktadır. Ancak denetim komitesinin özellikleri, farklı ülkelere, kültürlere ve firma özelliklerine göre farklılık gösterebilmektedir.

Bu çalışmanın amacı doğrultusunda yapılan analiz sonucunda denetim komitesi büyüklüğü ile firma performansı arasında anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır. Bu bulgu, Farouk & Hassan (2014), Zraiğ & Fadzil (2018), Alqatamin (2018), Rahman vd., (2019) çalışmaları tarafından desteklenmektedir. Bununla birlikte, Aldamen vd., (2012) ve Cengiz & Tosunoğlu (2018) denetim komitesi büyüklüğü ile firma performansı arasında anlamlı ilişki olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Çalışmada denetim komitesi toplantı sayısı ile firma performansı arasında anlamlı ilişki olduğu kabul edilmiştir. Elde edilen bu sonuç, Alqatamin (2018), Haddad vd., (2021) ve Shatnawi vd., (2021) denetim komitesi toplantı sayısı ile firma performansı arasında anlamlı ilişki olduğunu ortaya koyan çalışma ile paralellik göstermektedir. Denetim komitesi toplantı sayısı ile firma performansı arasındaki anlamlı ilişki, firma yönetim yapısı, sektör dinamikleri, toplantıların kalitesi gibi birçok faktörden etkilenebilir.

Yapılan analizler sonucunda, denetim kalitesi ile firma performansı arasında anlamlı ilişki olduğu da tespit edilmiştir. Bu sonuç, literatürdeki önceki çalışmalarla uyum göstermektedir. Örneğin, Cenciarelli vd., (2018) ve Munoz-Izquierdo vd., (2019) tarafından yapılan çalışmalarda benzer sonuçlar elde edilmiştir. Bu çalışmaların aksine Elewa & El-Haddad (2019) ve Monametsi & Agasha (2020) ise denetim kalitesi ile firma performansı arasında anlamlı ilişki olmadığı saptanmıştır.

Çalışmada firma yaşı ve firma büyüklüğü ile firma performansı arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Rahman vd., (2019) ve Shatnawi vd., (2021) çalışmalarında da buna benzer sonuçlar tespit etmişlerdir. Kuruluş yılı eski olan firmalar, sürekli sektördeki dinamikleri daha iyi öğrenir ve tecrübe kazanır. Bu tecrübe, kriz yönetimi, müşteri ilişkileri ve geçmişteki deneyimlerinden dolayı performanslarını da yüksek olmasında etkili olabilir. Bununla birlikte büyük firmalar, daha fazla finansal alt yapıya, tecrübeli çalışan ya da teknolojik kaynaklara sahip olabilir. Bu durumun da firma performansı üzerinde etkili olduğu söylenebilir.

Elde edilen sonuçlar denetim komitesinin, firma performansının artırılmasında kritik bir rol oynadığını göstermektedir. Denetimin büyüklüğünün artması ve düzenli toplantıların yapılması, finansal raporlamanın şeffaflığı ve firma performansını arttırdığı görülmektedir. Ancak Big4 denetim firmaları ile firma performansı arasında negatif yönde anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır. Bunun nedeni ise, denetim maliyetleri, denetim sürecinde uygulanan prosedürler gibi faktörlerle açıklanabilir dolayısıyla bu durumun açıklanabilmesi için konu hakkında daha fazla araştırma gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Aanu, O.S., Odianonsen, I.F., & Foyeke, O.I. (2014). Effectiveness of audit committee and firm financial performance in Nigeria: An empirical analysis. *Journal of Accounting and Auditing: Research & Practice*, 1-14.
- Abbott, L.J., Parker, S., & Peter, G.F. (2004). Audit committee characteristics and restatements. *AUDITING: A Journal of Practice and Theory*, 23(1), 69-87.
- Abbott, L.J., Brown, V.L., & Higgs, J.L. (2015). The effects of prior manager-auditor affiliation and PCAOB inspection reports on audit committee members' auditor recommendations. *Behavioral Research in Accounting*, 28(1), 1-14.
- Afify, H.A.E. (2009). Determinants of audit report lag: Does implementing corporate governance have any impact? Empirical evidence from Egypt. *Journal of Applied Accounting Research*, 10(1), 56-86.
- Afza, T., & Nazir, M.S. (2014). Audit quality and firm value: a case of Pakistan. *Research Journal of Applied Sciences, Engineering and Technology*, 7(9), 1803-1810.
- Ahmed, C.A., & Jusoh, M.A. (2014). Institutional ownership and market-based performance indicators: utilizing generalized least square estimation technique. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 164(1), 477-485.
- Ainuddin, R., & Abdullah, N. (2001). Board characteristics and corporate governance of public listed companies in Malaysia. *Working paper*, Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi
- Al Ani, M.K., & Mohammed, Z.O. (2015). Auditor quality and firm performance: Omani experience. European journal of economics. *Finance and Administrative Sciences*, 74(1), 13-23.
- Aldamen, H., Duncan, K., Kelly, S., Mcnamara, R., & Nagel, S. (2012). Audit committee characteristics and firm performance during the global financial crisis. *Accounting & Finance*, 52, 971-1000.
- Alqatamin, R.M. (2018). Audit committee effectiveness and company performance: Evidence from Jordan. *Accounting and Finance Research*, 7(2), 48.
- Al-Matari, Y.A., Al-Swidi, A.K.F., Fadzil, F.H.B., Fadzil, H., & Al-Matari, E.M. (2012). Board of directors, audit committee characteristics and the performance of Saudi Arabia listed companies. *International Review of Management and Marketing*, 2(4), 241.
- Al-Matari, E.M., Al-Swidi, A.K., & Fadzil, F.H.B. (2014). Audit committee characteristics and executive committee characteristics and firm performance in Oman: Empirical study. *Asian Social Science*, 10(12), 98-113.
- Al-Musali, M.A., Qeshta, M.H., Al-Attafi, M.A., & Al-Ebel, A.M. (2019). Ownership structure and audit committee effectiveness: evidence from top GCC capitalized firms. *International Journal of Islamic and Middle Eastern Finance and Management*, 12(3), 407-425.
- Al-Okaily, J., & Naueihed, S. (2019). Audit committee effectiveness and family firms: Impact on performance. *Management Decision*, 58(6), 1021-1034.
- Alqatamin, R.M. (2018). Audit committee effectiveness and company performance. *Accounting and Finance Research*, 7(2), 48-60.
- Amer, M., Ragab, A.A., & Shehata, S.E. (2014). Audit committee characteristics and firm performance: Evidence from Egyptian listed companies. In *Proceedings of 6th Annual American Business Research Conference*, 9(10), 1-25.
- Ashari, S., & Krismiaji, K. (2019). Audit committee characteristics and financial performance: Indonesian evidence. *Jurnal EQUITY*, 22(2), 139-152.
- Asiriwuwa, O., Aronmwan, E.J., Uwuigbe, U., & Uwuigbe, O.R. (2018). Audit committee attributes and audit quality: A benchmark analysis. *Business: Theory and Practice*, 19, 37-48.

- Awinbugri, A.E., & Prince, G. (2019). The impact of audit committees' meetings and audit fees on the financial performance of listed banks in Ghana. *International Journal of Research and Innovation in Social Science*, 3(5), 341-346.
- Awuye, I.S. (2022). The impact of audit quality on earnings management: Evidence from France. *Journal of Accounting and Taxation*, 14(1), 52-63.
- Bacha, S., Ajina, A., & Ben Saad, S. (2021). CSR performance and the cost of debt: does audit quality matter?. Corporate Governance. *The International Journal of Business in Society*, 21(1), 137-158.
- Becker, C.L., DeFond, M.L., Jiambalvo, J., & Subramanyam, K.R. (1998). The effect of audit quality on earnings management. *Contemporary Accounting Research*, 15(1), 1-24.
- Bekar, M., Tüfekci, A., Yalçın Y., & Emirmahmutoğlu, F. (2022). Telekomünikasyon ve ekonomik büyüme ilişkisinin panel veri analizi. *Ekonomi, Politika & Finans Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 366-385.
- Bolukoglu, A., & Gozukucuk, T. (2023). Tourism development and women employment: A study on the European Union Countries. *Tourism Economics*,
- Boshnak, H.A. (2021). The impact of audit committee characteristics on audit quality: Evidence from Saudi Arabia. *International Review of Management and Marketing*, 11(4), 1-12.
- Carcello, J.V., Hermanson, D.R., & Neal, T.L. (2002). Disclosures in audit committee charters and reports. *Accounting Horizons*, 291-304.
- Cenciarelli, V.G., Greco, G., & Allegrini, M. (2018). External audit and bankruptcy prediction. *Journal of Management and Governance*, 22(4), 863-890.
- Cengiz, S., & Tosunoğlu, B. (2018). Denetim komitesi özelliklerinin firmaların finansal performansı üzerine etkisi: Ampirik bir araştırma. *Muhasebe ve Maliye Dergisi*, 1(2), 1-20.
- Cetinoglu, T., Onder, Ş., & Hadi, S.R. (2023). Bağımsız denetim kalitesinin şirketlerin finansal performansı üzerine etkisi: Borsa İstanbul'da bir uygulama. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 26(2), 451-465.
- Chou, T.K., & Buchdadi, A.D. (2017). Independent board, audit committee, risk committee, the meeting attendance level and its impact on the performance: A study of listed banks in Indonesia. *International Journal of Business Administration*, 8(3), 24-36.
- Contessotto, C., & Moroney, R. (2014). The association between audit committee effectiveness and audit risk. *Accounting and Finance*, 54(2), 393-418.
- DeZoort, F.T., Hermanson, D.R., Archambeault, D.S., & Reed, S.A. (2002). Audit committee effectiveness: A synthesis of the empirical audit committee literature. *Journal of Accounting Literature*. 21, 38-75.
- Dinu, V., & Nedelcu, M. (2015). The relationship between the audit committee and the financial performance, the asset quality and the solvency of banks in Romania. *Transformations in Business and Economics*, 14, 161-73.
- Elewa, M.M., & El-Haddad, R. (2019). The effect of audit quality on firm performance: A panel data approach. *International Journal of Accounting and Financial Reporting*, 9(1), 229-244.
- Farouk, M.A., & Hassan, S.U. (2014). Impact of audit quality and financial performance of quoted cement firms in Nigeria. *International Journal of Accounting and Taxation*, 2(2), 1-22.
- Ghosh, A., Marra, A., & Moon, D. (2010). Corporate boards, audit committees, and earnings management: pre-and post-SOX evidence. *Journal of Business Finance & Accounting*, 37(9-10), 1145-1176.
- Gupta, N., & Mahakud, J. (2021). Audit committee characteristics and bank performance: evidence from India. *Managerial Auditing Journal*, 36(6), 813-855.

- Haddad, A., El Ammari, A., & Bouri, A. (2021). Impact of audit committee quality on the financial performance of conventional and Islamic banks. *Journal of Risk and Financial Management*, 14(4), 176.
- Hazza, O.T., Abdullah, D.F., & Sadaa, A.M. (2024). Influence of CEO characteristics and audit committee on financial performance: Evidence from Iraq. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, 10.
- Herdjiono, I., & Sari, I.M. (2017). The effect of corporate governance on the performance of a company some empirical findings from Indonesia. *Journal of Management and Business Administration*, 25(1), 33–52.
- Hsu, W.Y., & Petchsakulwong, P. (2010). The impact of corporate governance on the efficiency performance of the thia non-financial life insurance industry. *The Geneva Papers on Risk and Insurance-Issues and Practice*, 35(1), 28-49.
- Jensen, M.C., & Meckling, W.H. (1976). Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs and ownership structure. *Journal of Financial Economics*, 3(4), 305-360.
- Kallamu, B.S., & Saat, S.A. (2015). Audit committee attributes and firm performance: Evidence from Malaysian finance companies. *Asian Review of Accounting*, 23(3), 206–231.
- Khan, A.W., & Abdul Subhan, Q. (2019). Impact of board diversity and audit on firm performance. *Cogent Business and Management*, 6(1), 1-16.
- Khurana, I.K., & Raman, K.K. (2004). Litigation risk and the financial reporting credibility of Big 4 versus non-Big 4 audits: Evidence from Anglo-American countries. *The Accounting Review*, 79(2), 473-495.
- Krishnan, J. (2005). Audit committee quality and internal control: An empirical analysis. *The Accounting Review*, 80, 649–675.
- Kurawa, J.M., & Shuaibu, K. (2022). Audit committee characteristics and financial performance: a study of listed non-financial companies in Nigeria. *European Journal of Accounting, Auditing and Finance Research*, 10(10), 14-32.
- Kurt, Y. (2022). Denetim kalitesi üzerinde borçlanma maliyetleri, kaldırıcı oranları ve işletme büyüklüğünün etkisi. *Uluslararası Ekonomi, İşletme ve Politika Dergisi*, 5(2), 298-316.
- Levitt, A. (2000). Renewing the covenant with investors. Speech at New York University Center for Law and Business. <http://www.sec.gov/news/speeches/spch370.htm>
- Mehran, H., Morrison, A., & Shapiro, J. (2011). Corporate governance and banks: what have we learned from the financial crisis?. *FRB of New York Staff Report No. 502*, 1-44.
- Menon, K., & Williams, J.D. (1994). The use of audit committees for monitoring. *Journal of Accounting and Public Policy*, 13(2), 121-139.
- Mohd Saleh, N., Mohd Iskandar, T., & Maraohid Rahmat, M. (2007). Audit committee characteristics and earnings management: Evidence from Malaysia. *Asian Review of Accounting*, 15(2), 147-163.
- Monametsi, G.L., & Agasha, E. (2020). Audit quality and firm performance: evidence from botswana and Uganda. *Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies*, 6(4), 79-95.
- Munoz-Izquierdo, N., Camacho-Minano, M.D.M., Segovia-Vargas, M.J., & Pascual-Ezama, D. (2019). Is the external audit report useful for bankruptcy prediction? Evidence using artificial intelligence. *International Journal of Financial Studies*, 7,(2).
- Pearce, J.A., & Zahra, S.A. (1992). Board composition from a strategic contingency perspective. *Journal of Management Studies*, 29(4), 411-438.
- Rahman, M.M., & Khatun, N. (2017). Quality of corporate governance: A review from the literature. *Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 4(1), 59-66.

- Rahman, M.M., Meah, M.R., & Chaudhory, N.U. (2019). The impact of audit characteristics on firm performance: An empirical study from an emerging economy. *Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 6(1), 59-69.
- Resmi Gazete 28871 (2014). Kurumsal Yönetim Tebliği (II-17.1). <https://spk.gov.tr>
- Sarbanes-Oxley Act (2002). Public company accounting reform and investor protection: (US Congress, Washington). Washington Press.
- Sattar, U., Javeed, S.A., & Latief, R. (2020). How audit quality affects the firm performance with the moderating role of the product market competition: Empirical evidence from Pakistani manufacturing firms. *Sustainability*, 12(10), 41-53.
- Shahkaraiah, K., & Amiri, S.M.S. (2017). Audit committee quality and financial reporting quality: A study of selected Indian companies. *Journal of Accounting and Business*, 4, 1-18.
- Shatnawi, S.A., Eldaia, D.M., Marei, A., & Aaraj, S.A. (2021). The relationship between audit committee characteristics on accounting-based performance (ROA and ROE) as a measure of performance evidence from Jordan. *International Journal of Business and Digital Economy*, 2(2), 15-27.
- Siam, Y.A., Idris, M., & Al-Okdeh, S. (2018). The moderating role of family control on the relationship between audit committee financial expertise and earnings management. *International Journal of Business and Management*, 13(12).
- Silva, T.C., Tabak, B.M., & Laiz, M.T. (2021). The finance-growth nexus: the role of banks. *Economic Systems*, 45(1).
- Soliman, M.M., & Ragab, A.A. (2014). Audit committee effectiveness, audit quality and earnings management: an empirical study of the listed companies in Egypt. *Research Journal of Finance and Accounting*, 5(2), 155-166.
- Trotman, A.J., & Duncan, K.R. (2018). Internal audit quality: Insights from audit committee members, senior management, and internal auditors. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 37(4), 235-259.
- Vafeas, N. (1999). Board meeting frequency and firm performance. *Journal of Financial Economics*, 53(1), 113-142.
- Yerdelen Tatoğlu, F. (2013). Panel veri ekonometrisi- stata uygulamaları. Beta Yayıncılık.
- Wang, W., Yang, H., & Wang, X. (2023). Financial development and wage income: Evidence from the global football market. *Journal of Banking and Finance*, 149, 106813,
- Weiner, J. (2012). Auditor size vs, audit quality: an analysis of auditor switches. Thesis from Honors College.
- Zahid, R.M.A., Saleem, A., Maqsood, U.S., & Sági, J. (2024). Moderating role of audit quality in ESG performance and capital financing dynamics: insights in China. *Environment, Development and Sustainability*, 26, 12031-12060.
- Zhang, Y., Zhou, J., & Zhou, N. (2007). Audit committee quality, auditor independence, and internal control weaknesses. *Journal of Accounting and Public Policy*, 26(3), 300-327.
- Zraiq, M.A., & Fadzil, F.H. (2018). The impact of audit committee characteristics on firm performance: Evidence from Jordan. *Scholar Journal of Applied Sciences and Research*, 1(5), 39-42.